

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമാസമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ യുദ്ധകാണ്ഡേ

॥ ത്രിഷഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| ത്രിഷഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ||

കുംഭകർണസ്യ രാവണം പ്രതി തത്കുകൃത്യനിമിത്തക ഉപാലംഭസ്തം
സാന്ത്യയിത്യാ സ്വകീയയുദ്ധവിഷയകോത്സാഹസ്യ തേന പ്രകടനം ച

തസ്യ രാക്ഷസരാജസ്യ
നിശമ്യ പരിഭേവിതം |
കുംഭകർണോ ബഭാഷേദം
വചനം പ്രജ്ഞാസ ച || 6.63.1 ||

ദ്യഷ്ടോ ദോഷോ ഹി യോസ്യാദിഃ
പുരാ മന്ത്രവിനിർണയേ |
ഹിതേഷ്യനദിയുക്തേന
സോഽയമാസാദിതസ്ത്വയാ || 6.63.2 ||

ശീഘ്രം ഖൽവദ്യുപേതം ത്യാം
ഫലം പാപസ്യ കർമണഃ |
നിരയേഷ്യവ പതനം
യഥാ ദുഷ്ട്യതകർമണഃ || 6.63.3 ||

പ്രഥമം വൈ മഹാരാജ
കൃത്യമേതദചിന്തിതം |
കേവലം വീര്യദർപേണ
നാനുബന്ധോ വിചാരിതഃ || 6.63.4 ||

യഃ പശ്ചാത്പൂർവകാർയാണി
 കുർയാദൈശ്വര്യമാസ്ഥിതഃ |
 പൂർവം ചോത്തരകാർയാണി
 ന സ വേദ നയാനയൗ || 6.63.5 ||

ദേശകാലവിഹീനാനി
 കർമാണി വിപരീതവത് |
 ക്രിയമാണാനി ദുഷ്യന്തി
 ഹവീംഷ്യപ്രയതേഷ്ഠിവ || 6.63.6 ||

ത്രയാണാം പഞ്ചധാ യോഗം
 കർമണാം യഃ പ്രപദ്യതേ |
 സചിവൈഃ സമയം കൃത്യാ
 സ സമ്യഗ് വർത്തതേ പഥി || 6.63.7 ||

യഥാഗമം ച യോ രാജാ
 സമയം ച ചികീർഷതി |
 ബുധ്യതേ സചിവൈർബുദ്ധ്യാ
 സുഹൃദശ്ചാനുപശ്യതി || 6.63.8 ||

ധർമ്മമം ഹി കാമം വാ
 സർവാൻ വാ രക്ഷസാം പതേ |
 ഭജേത പുരുഷഃ കാലേ
 ത്രീണി ദ്വന്ദ്വാനി വാ പുനഃ || 6.63.9 ||

ത്രിഷു ചൈതേഷു യച്ഛ്രേഷ്ഠം
 ശ്രുത്യാ തന്നാവബുധ്യതേ |
 രാജാ വാ രാജമാത്രോ വാ
 വ്യർഥം തസ്യ ബഹുശ്രുതം || 6.63.10 ||

ഉപപ്രദാനം സാന്ത്വം ച
 ഭേദം കാലേ ച വിക്രമം |
 യോഗം ച രക്ഷസാം ശ്രേഷ്ഠ
 താവുഭൗ ച നയാനയൗ || 6.63.11 ||

കാലേ ധർമാർഥകാമാൻ യഃ
 സജന്തര്യ സചിവൈഃ സഹ |
 നിഷേവേതാത്മവാൻ ലോകേ
 ന സ വ്യസനമാഹ്ണയാത് || 6.63.12 ||

ഹിതാനുബന്ധമാലോക്യ
 കുർയാത് കാർയമിഹാത്മനഃ |
 രാജാ സഹാർഥതത്ത്വജ്ഞൈഃ
 സചിവൈർബുദ്ധിജീവിഭിഃ || 6.63.13 ||

അനഭിജ്ഞായ ശാസ്ത്രാർഥമാൻ
 പുരുഷാഃ പശുബുദ്ധയഃ |
 പ്രാഗൽഭ്യാദ് വക്തുമിച്ഛന്തി
 മന്ത്രിഷ്യന്തരീകൃതാഃ || 6.63.14 ||

അശാസ്ത്രവിദുഷാം തേഷാം
 കാർയം നാഭിഹിതം വചഃ |
 അർഥശാസ്ത്രാനഭിജ്ഞാനാം
 വിപുലാം ശ്രിയമിച്ഛതാം || 6.63.15 ||

അഹിതം ച ഹിതാകാരം
 ധാർഷ്ട്യാജ്ജൽപന്തി യേ നരാഃ |
 അവശ്യം മന്ത്രബാഹ്യാന്യേ
 കർതവ്യാഃ കൃത്യദുഷകാഃ || 6.63.16 ||

വിനാശയന്തോ ഭർതാരം
 സഹിതാഃ ശത്രുഭിർബുധൈഃ |
 വിപരീതാനി കൃത്യാനി
 കാരയന്തീഹ മന്ത്രിണഃ || 6.63.17 ||

താൻ ഭർതാ മിത്രസങ്കാശാ -
 നമിത്രാൻ മന്ത്രനിർണയേ |
 വ്യവഹാരേണ ജാനീയാത്
 സചിവാനുപസംഹിതാൻ || 6.63.18 ||

ചപലസ്യേഹ കൃത്യാനി
 സഹസാനുപ്രധാവതഃ |
 ഛരിദ്രമന്യേ പ്രപദ്യന്തേ
 ക്രൗഞ്ചസ്യ ഖമിവ ദ്വിജാഃ || 6.63.19 ||

യോ ഹി ശത്രുമവജ്ഞായ
 ആത്മാനം നാഭിരക്ഷതി |
 അവാപ്നോതി ഹി സോഽനർമാൻ
 സ്ഥാനാച്ച വ്യവരോപ്യതേ || 6.63.20 ||

യദുക്തമിഹ തേ പൂർവം
 പ്രിയയാ മേനുള്ളേന ച |
 തദേവ നോ ഹിതം വാക്യം
 യഥേച്ഛസി തഥാ കുരു || 6.63.21 ||

തത് തു ശ്രുത്യാ ദശഗ്രീവഃ
 കുന്ദകർണസ്യ ഭാഷിതം |
 ഭൂകുടിം ചൈവ സഞ്ചക്രേ
 ക്രുദ്ധശ്ചൈനമഭാഷത || 6.63.22 ||

മാന്യോ ഗുരുരിവാചാർയഃ
 കിം മാം ത്വമനുശാസസേ |
 കിമേവം വാക്ശ്രമം കൃത്യാ
 യദ് യുക്തം തദ് വിധീയതാം || 6.63.23 ||

വിഭ്രോച്ചിത്തമോഹാദ് വാ
 ബലവീർയാശ്രയേണ വാ |
 നാഭിപന്നമിദാനീം യദ്
 വ്യർഥാ തസ്യ പുനഃ കഥാ || 6.63.24 ||

അസ്മിൻ കാലേ തു യദ് യുക്തം
 തദിദാനീം വിചിന്ത്യതാം |
 ഗതം തു നാനുശോചന്തി
 ഗതം തു ഗതമേവ ഹി || 6.63.25 ||

മമാപനയജം ദോഷം
 വിക്രമേണ സമീകുരു |
 യദി ഖൽവസ്തി മേ സ്നേഹോ
 വിക്രമം വാധിഗച്ഛസി || 6.63.26 ||

യദി കാർയം മമൈതത്തേ
 ഹൃദി കാർയതമം മതം |
 സ സുഹൃദ് യോ വിപന്നാർഥം
 ദീനമദ്യുപപദ്യതേ || 6.63.27 ||

സ ബന്ധുർയോപനീതേഷു
 സാഹായായോപകൽപതേ |
 തമമൈവം ബ്രുവാണം സ
 വചനം ധീരദാരുണം || 6.63.28 ||

രുഷ്ടോയമിതി വിജ്ഞായ
 ശന്നൈഃ ശ്ലക്ഷ്ണമുവാച ഹ |
 അതീവ ഹി സമാലക്ഷ്യ
 ഭ്രാതരം ക്ഷുഭിതേന്ദ്രിയം || 6.63.29 ||

കുന്ദകർണഃ ശന്നൈർവാക്യം
 ബഭാഷേ പരിസാന്ത്യയൻ |
 ശൃണു രാജന്നവഹിതോ
 മമ വാക്യമരിന്ദമ || 6.63.30 ||

അലം രാക്ഷസരാജേന്ദ്ര
 സന്താപമുപപദ്യ തേ |
 രോഷം ച സമ്പരിത്യജ്യ
 സ്വസ്ഥോ ഭവിതുമർഹസി || 6.63.31 ||

നൈതൻമനസി കർതവ്യം
 മയി ജീവതി പാർഥിവ |
 തമഹം നാശയിഷ്യാമി
 യത് കൃതേ പരിതപ്യതേ || 6.63.32 ||

അവശ്യം തു ഹിതം വാച്യം
 സർവാവസ്ഥം മയാ തവ |
 ബന്ധുഭാവദഭിഹിതം
 ഭ്രാത്യസ്തേഹാച്ച പാർഥിവ || 6.63.33 ||

സദ്യശം യച്ച കാല്യേന്ദ്രിൻ
 കർതും സ്തേഹേന ബന്ധുനാ |
 ശത്രുണാം കദനം പശ്യ
 ക്രിയമാണം മയാ രണേ || 6.63.34 ||

അദ്യ പശ്യ മഹാബാഹോ
 മയാ സമരമൂർധനി |
 ഹതേ രാമേ സഹ ഭ്രാത്രോ
 ഭവന്തിം ഹരിവാഹിനീം || 6.63.35 ||

അദ്യ രാമസ്യ തദ് ദൃഷ്ട്യാ
 മയാസ്തിതം രണാച്ഛിരഃ |
 സുഖീ ഭവ മഹാബാഹോ
 സീതാ ഭവതു ദുഃഖിതാ || 6.63.36 ||

അദ്യ രാമസ്യ പശ്യന്തു
 നിയനം സുമഹത് പ്രിയം |
 ലങ്കായാം രാക്ഷസാഃ സർവേ
 യേ തേ നിഹതബാന്ധവാഃ || 6.63.37 ||

അദ്യ ശോകപരീതാനാം
 സ്വബന്ധുവധശോചിനാം |
 ശത്ത്രോർയുധി വിനാശേന
 കരോദ്യശ്രുപ്രമാർജ്ജനം || 6.63.38 ||

അദ്യ പർവതസങ്കാശം
 സസൂർയമിവ തോയദം |
 വികീർണം പശ്യ സമരേ
 സുഗ്രീവം പ്ലവഗേശ്വരം || 6.63.39 ||

കഥം ച രാക്ഷസൈരേദി -
 രമയാ ച പരിസാന്തിതഃ |
 ജിഹ്വാംസുദിർദാശരമിം
 വ്യഥസേ ത്വം സദാനഘ || 6.63.40 ||

മാം നിഹത്യ കില ത്യാം ഹി
 നിഹനിഷ്യതി രാഘവഃ |
 നാഹമാത്മനി സന്താപം
 ഗച്ഛേയം രാക്ഷസാധിപ || 6.63.41 ||

കാമം ത്വിദാനീമപി മാം
 വ്യാദിശ ത്വം പരന്തപ |
 ന പരഃ പ്രേക്ഷണീയന്തേ
 യുദ്ധായാതുലവിക്രമ || 6.63.42 ||

അഹമുത്സാദയിഷ്യാമി
 ശത്രുംസ്സവ മഹാബലാൻ |
 യദി ശക്രോ യദി യമോ
 യദി പാവകമാരുതൗ || 6.63.43 ||

താനഹം യോധയിഷ്യാമി
 കുബേരവരുണാവപി |
 ഗിരിമാത്രശരീരസ്യ
 ശിതശൂലധരസ്യ മേ || 6.63.44 ||

നർദതസ്തീക്ഷ്ണദംശ്രസ്യ
 ബിഭീയാദ് വൈ പുരന്ദരഃ |
 അഥ വാ ത്യക്തശസ്ത്രസ്യ
 മുദ്നതസ്തൂരസാ രിപൂൻ || 6.63.45 ||

ന മേ പ്രതിമുഖഃ കശ്ചിത്
 സ്ഥാതും ശക്തോ ജിജീവിഷുഃ |
 നൈവ ശക്ത്യാ ന ഗദയാ
 നാസിനാ നിശിതൈഃ ശരൈഃ || 6.63.46 ||

ഹസ്താഭ്യാമേവ സംരദ്യ
 ഹനിഷ്യാമി സവജ്ജിണം |
 യദി മേ മുഷ്ടിവേഗം സ
 രാഘവോദ്യദ്യ സഹിഷ്യതി || 6.63.47 ||

തതഃ പാസ്യന്തി ബാണൗഘാ
 രുധിരം രാഘവസ്യ മേ |
 ചിന്തയാ തപ്യസേ രാജൻ
 കിമർഥം മയി തിഷ്ഠതി || 6.63.48 ||

സോഽഹം ശത്രുവിനാശായ
 തവ നിർയാതുമുദ്യതഃ |
 മുഞ്ച രാമാദ് ഭയം ഘോരം
 നിഹനിഷ്യാമി സംയുഗേ || 6.63.49 ||

രാഘവം ലക്ഷ്മണം ചൈവ
 സുഗ്രീവം ച മഹാബലം |
 ഹനുമന്തം ച രക്ഷോഘ്നം
 യേന ലങ്കാ പ്രദീപിതാ || 6.63.50 ||

ഹരീംശ്ച ഭക്ഷയിഷ്യാമി
 സംയുഗേ സമുപസ്ഥിതേ |
 അസാധാരണമിച്ഛാമി
 തവ ദാതും മഹദ് യശഃ || 6.63.51 ||

യദി ചേന്ദ്രാദ് ഭയം രാജൻ
 യദി ചാപി സ്വയംഭുവഃ |
 തത്സോഽഹം നാശയിഷ്യാമി
 നൈശം തമ ഇവാംശുമാൻ || 6.63.52 ||

അപി ദേവാഃ ശയിഷ്യന്തേ
 മയി ക്രുദ്ധേ മഹീതലേ |
 യമം ച ശമയിഷ്യാമി
 ഭക്ഷയിഷ്യാമി പാവകം || 6.63.53 ||

ആദിത്യം പാതയിഷ്യാമി
 സനക്ഷത്രം മഹീതലേ |
 ശതക്രതും വധിഷ്യാമി
 പാസ്യാമി വരുണാലയം || 6.63.54 ||

പർവതാംശൂർണയിഷ്യാമി
 ദാരയിഷ്യാമി മേദിനീം |
 ദീർഘകാലം പ്രസുപ്തസ്യ
 കുന്ദകർണസ്യ വിക്രമം || 6.63.55 ||

അദ്യ പശ്യന്തു ഭൂതാനി ഭക്ഷ്യമാണാനി സർവശഃ |
 ന ത്വിദം ത്രിദിവം സർവമാഹാരോ മമ പുർയതേ || 6.63.56 ||

വധേന തേ ദാശരഥേഃ സുഖാർഹം
 സുഖം സമാഹർതുമഹം വ്രജാമി |
 നിഹത്യ രാമം സഹ ലക്ഷ്മണേന
 ഖാദാമി സർവാൻ ഹരിയുമമുഖ്യാൻ || 6.63.57 ||

രമസ്യ രാജൻ പിബ ചാദ്യ വാരുണീം
 കുരുഷ്യ കൃത്യാനി വിനീയതാം ജ്വരഃ |
 മയാദ്യ രാമേ ഗമിതേ യമക്ഷയം
 ചിരായ സീതാ വശഗാ ഭവിഷ്യതി || 6.63.58 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
 യുദ്ധകാണ്ഡേ ത്രിഷഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ||